

AMB MÉS DE 406 ANYS D'ANTIGUITAT

ELS FANALETES DE SANT JAUME, UNA FESTA TRADICIONAL D'INTERÈS NACIONAL ?

Per:

Jordi Curcó

Vicepresident de l'Agrupació Ilerdenca de Pessebristes

La ciutat de Lleida reviurà aquest vespre, si la pluja estiuenca no ho impedeix, la tradicional Romeria dels Fanalets de Sant Jaume, una de les festes més singulars i alhora més antigues de la nostra ciutat.

D'antiga la tradició dels Fanalets a Lleida n'és i molt, si ens atenem a la primera referència documental de la festa, que trobem en la *Crònica Universal del Principat de Catalunya*, escrita pel cronista Jeroni Pujades el 1609, quan diu: “*Tenen en Leyda una Capella de sanct Jaume al carrer del Peu del Romeu: y es fama continuada de pares à fills, que lo sanct en aquest seu passatge posá allí. Y los minyons la nit de la festa del sanct, van ab llanternetes de paper ab llums: à las quals diuhen sanct Jaumets en memòria de la predicació que lo Apòstol feu en dita Ciutat*”.

Cal posar en valor aquesta cita datada fa 406 anys, tot i que Pujades ja parla de “fama continuada”. Sembla ser doncs que venia de lluny, així que podem parlar de gairebé 500 anys d'antigor.

Aquest fet rellevant, la seva antiguitat, com l'arrelament en el costumari de la nostra ciutat i la pervivència de la tradició fins els nostres dies; és el que empeny la nostra entitat a iniciar en breu els tràmits davant la Direcció General de Cultura Popular del departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, per a que la nostra Festa i Romeria dels Fanalets sigui inclosa en el *Catàleg del Patrimoni Festiu de Catalunya*. El primer pas per a una posterior declaració de ***Festa Tradicional d'Interès Nacional***

La suposada evangelització de la nostra ciutat per Sant Jaume, ha estat sustentada de temps immemorial en una narració llegendària, molt popular i estesa, on es deixa constància del pas de l'Apòstol per Lleida. La llegenda, tramesa de generació en generació fins els nostres dies i recollida per cronistes i historiadors, explica que Sant Jaume arribà fins els peus de les muralles que rodejaven i protegien Lleida. Era de nit, cansat i famolenc es deturà per descansar. Tot seguit, travessant una de les portes de la muralla, s'introduí dins la ciutat i continuà camí amunt, però malgrat el compte que parava, va aixafar una bardissa i se li clavà una punxa al peu que l'impedia caminar. Adolorit, es veié obligat a aturar-se i encara que intentà treure's la punxa, la foscor feia infructuosos el seus esforços. Com que patia tant, els seus gemecs profunds van arribar fins a les oïdes dels

àngels del cel que acudiren en auxili del pelegrí amb “fanalets de llum”, tot il·luminat la fosca nit i facilitant que l’apòstol pogués treure’s la punxa i continuar el seu pelegrinatge.

Tot i que aquesta ha estat la versió llegendària més popular i coneguda, n’hi ha un altra que atribueix als infants de Lleida, el gest d’acudir amb fanalets de llum en ajut del Sant.

La lleidatana llegenda dels Fanalets, es plasmà aviat en un antic i arrelat costum. Arribat el capvespre del 24 de juliol, vigília de la festa de Sant Jaume, els infants surten als carrers amb fanalets de llum en la multitudinària Romeria dels Fanalets, seguint les suposades petjades que feu a Lleida l’apòstol

Les festes són un moment privilegiat de construcció i expressió de vincles identitaris i comunitaris, mitjançant unes expressions i manifestacions d’origen religiós en la seva majoria, que no solament s’han de respectar, faltaria més!; si no protegir i potenciar. En aquest sentit ningú pot negar la dimensió lleidatana de la Festa i Romeria dels Fanalets, on els infants en son els protagonistes d’una festa, religiosa pels seus orígens i popular per què els lleidatans se l’han fet seva.

La seva catalogació i la posterior declaració de Festa Tradicional d’Interès Nacional, serà sens dubte un reconeixement oficial i un aposta per la seva protecció i promoció, com a festa també de país. S’ho val i s’ho mereix!